

בש"פ 3265/15 - יניב קנרש נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3265/15

לפני: כבוד השופט א' שהם

העורר: יניב קנרש

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, מיום 16.4.2015, בתמ"ת 19781-07-12, שניתנה על-ידי כב' השופט א' חזק

תאריך הישיבה: כ"ט באייר התשע"ה (18.5.2015)

בשם העורר: עו"ד מיכה גבאי

בשם המשיבה: עו"ד עמנואל לינדר; עו"ד ניר ישראל

החלטה

1. לפניי ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, מיום 16.4.2015, בתמ"ת 19781-07-12, שניתנה על-ידי כב' השופט א' חזק, בגדרה נדחתה בקשתו של העורר לעיין מחדש בתנאי שחרורו לחלופת מעצר.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

2. ביום 10.7.2012, הוגש לבית המשפט המחוזי בבאר שבע כתב אישום (שתוקן בהמשך) נגד העורר (הנאשם 1 בכתב האישום), נגד אברהם אוסקר (הנאשם 2 בכתב האישום, להלן: אוסקר), ונגד ארבעה נאשמים נוספים, מתוכם 3 חברות ששימשו את העורר ואת אוסקר (להלן העורר ואוסקר ביחד: הנאשמים). כתב האישום המתוקן מגולל בהרחבה, במסגרת של 12 אישומים שכולם מיוחסים לעורר, כיצד, בין ינואר 2011 ועד לחודש מאי 2012, קשר העורר קשר עם אחרים, לבצע תוכנית עבריינית נרחבת במטרה להונות את שלטונות המס; להתחמק מתשלומי מס ערך מוסף ומס הכנסה; ולהלבין הון בסכומים העולים על מאתיים מיליון ₪. בכתב האישום יוחסו לעורר עבירות מס ועבירות אחרות, בסכום כולל של מאות מיליוני שקלים. העובדות הדרושות לעניין פורטו בהרחבה בשורה של החלטות אשר ניתנו בבית משפט זה, הן בעניינו של העורר והן בעניינו של אוסקר, ואין צורך לחזור ולפרטן במסגרת זו (ראו, למשל, החלטתי בבש"פ 8082/12 אוסקר נ' מדינת ישראל (23.12.2012); החלטת השופט ס' ג'ובראן בבש"פ 2396/13 מדינת ישראל נ' קנרש (9.4.2013); והחלטת השופט י' עמית בבש"פ 4576/13 מדינת ישראל נ' קנרש (3.7.2013)).

3. שני הנאשמים נעצרו עד תום ההליכים במשפטם, ותקופות מעצרם הוארכו, 3 פעמים, ב-90 ימים נוספים, בהתאם לסעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996. ביום 26.12.2013, הגישה המשיבה בקשה להארכת מעצר רביעית בעניינם של הנאשמים, ב-90 ימים נוספים, החל מיום 3.1.2014. בעקבות דיון שהתקיים בפניי בבקשה זו, קבעתי, כי "נקודת האיזון השתנתה לכיוון שחרורם של המשיבים [הנאשמים] לחלופת מעצר הדוקה והולמת". לפיכך, החלטתי להחזיר את הנושא לבית המשפט המחוזי "לצורך בחינת האפשרות לשחרורם של המשיבים [הנאשמים] לחלופת מעצר ראויה, שכאמור תהיה חלופה הדוקה, ושניתן יהיה להשיג באמצעותה את תכלית המעצר" (בש"פ 8798/13 מדינת ישראל נ' קנרש (9.1.2014)).

4. ביום 29.1.2014, החליט בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט א' חזק) לשחרר את שני הנאשמים לחלופת מעצר שהוצעה על-ידי שירות המבחן, וזאת בהתאם להסכמה שהתגבשה בין הצדדים. העורר שוחרר למעצר בית מלא בבית אמו במושב יבנאל. עוד נקבע, כי הוא ישהה בכל עת נתונה, עם שני ערבים מבין מספר ערבים שאושרו על-ידי בית המשפט. נקבע בנוסף, כי העורר "ישוחרר לחלופת המעצר באיזוק אלקטרוני". השחרור הותנה בהפקדה של מיליון ₪ ובחתימה על ערבות עצמית של העורר בסך 10 מיליון ₪. כל אחד מהערבים התבקש לחתום על ערבות צד ג' בסך 700,000 ₪. בנוסף, הוטלו מגבלות בנושא שימוש באמצעי תקשורת שונים, לרבות במחשב "מכל סוג שהוא".

גם אוסקר שוחרר למעצר בית מלא בקרית גת, ונקבע כי הוא ישהה, בכל עת נתונה, עם שני ערבים, מתוך שבעה ערבים שאושרו על-ידי בית המשפט. הערבויות שהוטלו על אוסקר דומות לאלו שנקבעו בעניינו של העורר, פרט לסכום ההפקדה שהוטל על אוסקר, אשר עומד על 700,000 ₪. יתר התנאים והמגבלות שהוטלו על אוסקר זהים לאלו שהוטלו על העורר.

5. בחלוף מספר חודשים לאחר ההחלטה לשחרר את שני הנאשמים לחלופת מעצר, הוגשו על-ידי שניהם בקשות לעיין מחדש בהחלטת השחרור, במטרה להביא לביטול כלל המגבלות שהוטלו עליהם, או להקל בתנאי השחרור.

יצוין, כי הערר שלפניי הוגש על אחת ההחלטות שניתנו בעניינו של העורר, ואולם החומר הנלווה להודעת הערר הינו דל ביותר, וכל שצורף לערר הוא העתק כתב האישום המתוקן וההחלטה עצמה, שניתנה ביום 16.4.2015, על-ידי כב' השופט א' חזק. למרבה הצער, לא צורפו כל ההחלטות שניתנו, הן בבית משפט זה והן בבית המשפט המחוזי בעניינם של הנאשמים, דבר המקשה עד מאוד על הבנת השתלשלות העניינים, ככל שהדבר נוגע לעורר ולאוסקר.

במצב דברים זה, הואיל בא-כוח המשיבה, עו"ד לינדר, להעביר לעיוני את כל החומר שברשותו, הכולל את מרבית ההחלטות שניתנו בעניינם של הנאשמים, גם אם לא את כולם, ועל כך אני מוקיר לו תודה. בין השיטין, ניתן להבין כי בית המשפט המחוזי הקל, מעת לעת, בתנאי שחרורו של העורר, כך שהותר לו לצאת מהבית בו הוא שוהה, לצורכי התאווירות, בכל יום א' בין השעות 15:00-19:00, ברדיוס של 3 ק"מ. כמו כן, הותר לעורר לצאת מהבית בכל יום ה', בין השעות 15:00-21:00, ואף זאת לצורכי התאווירות. בכל אותן יציאות, צריך העורר להיות מלווה על-ידי שני מפקחים.

6. כאמור, גם אוסקר הגיש בקשה לעיין מחדש בתנאי שחרורו לחלופת המעצר. ביום 12.5.2014, החליט בית המשפט המחוזי להענות חלקית לבקשה, בכך שאישר לאוסקר לשוחח בטלפון עם אנשים שאינם קשורים לפרשה, והתיר לאוסקר לבקר בבית אמו, לאחר תיאום מוקדם. בקשתו של אוסקר להסתפק בליווי של מפקח אחד, ולאפשר לו לקיים פגישות עבודה, נדחתה. אוסקר הגיש ערר על החלטה זו, והערר נדחה על-ידי השופט צ' זילברטל (בש"פ 3760/14 אוסקר נ' מדינת ישראל (5.6.2014)). בהחלטתו ציין השופט זילברטל, כי "לא השתכנעתי כי חלף די זמן או שהשתנו הנסיבות מאז שחרור העורר לחלופת מעצר, באופן המצדיק סטייה מתנאי חלופת המעצר אשר נקבעו בהסכמה".

ביום 8.9.2014, הוגשה על-ידי אוסקר לבית המשפט המחוזי בקשה נוספת לעיין מחדש בהחלטה המקורית, ובמסגרתה הוא ביקש להסיר כליל את המגבלות המוטלות עליו, או להקל בהן באופן משמעותי. בית המשפט המחוזי דחה את עיקר בקשתו של אוסקר, בצינו כי לא חל שינוי דרמטי בנסיבות, בחלוף כ-8 חודשים ממועד שחרורו של אוסקר מהמעצר. בהחלטה שניתנה בערר על החלטתו זו של בית המשפט המחוזי (בש"פ 274/15 אוסקר נ' מדינת ישראל (2.2.2015)), קבע השופט צ' זילברטל כי יש ליתן משקל ומשמעות לחלוף הזמן מאז החלטת השחרור, ובמיוחד כשאין טענה כי אוסקר הפר את תנאי השחרור ההדוקים שנקבעו בעניינו. לפיכך, נקבע כי יש לאפשר לאוסקר לקיים פעילות עסקית מצומצמת שלא מתוך ביתו, ובמסגרת זו "לשקול את האפשרות [שאוסקר] יוכל לצאת מביתו מידי פעם ככל שיתעורר צורך עסקי מיוחד שיחייב נוכחות שלו במקום מסוים". הובהר, כי מדובר ביציאות אשר "תיוחדנה למקרים ספורים ויוצאי דופן". עוד הוחלט להפחית את מספר המפקחים באופן שיהיה די במפקח אחד, במקום שני מפקחים, אשר ישהה עם אוסקר בכל עת. השופט זילברטל ציין, כי גם אם היה מקום, מלכתחילה, לדרוש שני מפקחים, "הרי שאין מקום להותרת תנאי מכביד זה (בעיקר על המפקחים) בעינו, לאורך זמן".

החלטתו של בית משפט קמא בעניינו של העורר

7. כמו אוסקר, גם העורר הגיש בקשה לעיין מחדש בתנאי שחרורו, ובקשה זו נדונה ביום 2.4.2015 בפני כב' השופט א' חזק. העורר טען, כי הוא שוחרר למעצר בית לפני למעלה משנה, מבלי שנרשמה לחובתו כל הפרה, והגיע הזמן לבטל את התנאים המגבילים שנקבעו בעניינו, או להקל בהם באורח משמעותי. בית המשפט המחוזי ציין, כי מאז החלטת השחרור חלפה תקופה של כשנה ו-3 חודשים, במהלכה ניתנו הקלות לעורר בדמות "חלונות התאווירות". בית המשפט הוסיף עוד, כי לא ניתן לקבוע, בשלב זה, כי השתנתה נקודת האיזון בעניינו של העורר, עד כי יש לבטל את כלל המגבלות או להקל בהן באורח מהותי. ועוד נקבע, כי "הקלה משמעותית נוספת בתנאי השחרור, עלולה לרוקן את תכלית תנאי השחרור מכל תוכן".

הערר

8. בערר על החלטתו של בית משפט קמא, נטען כי חלוף הזמן, מאז החלטת השחרור; התמשכות ההליכים בתיק; והעובדה שלא היתה כל הפרה של התנאים המגבילים, כל אלה מצדיקים ביטול מוחלט של מעצר הבית שהוטל על העורר, ולחלופין, התבקש בית המשפט להורות על ביטול הדרישה לנוכחות המפקחים, או לקבוע כי די בפיקוח של מפקח אחד על העורר ולא של שניים, וכן להוסיף יום התאוררות נוסף.

הדין בערר

9. בדיון בערר חזר בא-כוח העורר, עו"ד מיכה גבאי, על עיקרי טענותיו, בציינו כי נקודת האיזון השתנתה לאור הזמן הרב שחלף מאז שחרורו של העורר ממעצר, ובשל העובדה כי המשפט עשוי להגיע לסיומו רק לקראת סוף שנה זו. לפיכך, סבור עו"ד גבאי כי יש לבטל את כלל ההגבלות שהוטלו על העורר, ולחלופין לבטל את הדרישה לליווי העורר על-ידי שני מפקחים בכל עת, כפי שנקבע בבית משפט זה לגבי אוסקר. כמו כן, התבקשתי להשוות את מצבו של העורר, מבחינת היציאות להתאוררות, למצבו של אוסקר, אשר, כך נטען, "מסתובב רק עם מפקח אחד ויש לו אוורורים מפה ועד להודעה חדשה".

10. עו"ד לינדר, בא כוח המשיבה, מתנגד לקבלת הערר, כולו או חלקו. נטען, כי קיים הבדל מהותי בין העורר לבין אוסקר, בכך שאוסקר נעדר עבר פלילי ואילו לעורר עבר מכביד, כאשר העבירות מושא כתב האישום בוצעו על-ידו בעודו מרצה עבודות שירות. עוד נטען, כי העבירות המיוחסות לעורר חמורות יותר בהיקפן, וגם מספר האישומים גדול יותר (12 אישומים נגד העורר ו-8 בלבד נגד אוסקר). עו"ד לינדר טען בנוסף, כי הזמן שחלף מאז החלטת השחרור אינו מספיק, והזכיר כי כל תנאי השחרור לחלופת המעצר נקבעו בהסכמה. עו"ד לינדר הבהיר, כי בנוסף ליומיים שבהם אושרו לעורר חלונות התאוררות, נשקלה בחיוב כל בקשה פרטנית של העורר לצאת אל מחוץ לבית, ובכלל זאת, אושרה לו יציאה לקורס נהיגה מונעת, יציאה בחגים, בשמחות משפחתיות, ולפגישות עם רואה חשבון. אשר לבקשה החלופית לצמצם את מספר המפקחים המלווים את העורר למפקח אחד בלבד, נטען כי השיקול שהדריך את בית משפט זה להקל עם אוסקר בנושא מספר המפקחים נעוץ בכך שעליו לדאוג להמשך פעילותה של חברה שבבעלותו, שאינה קשורה לנושאים הנידונים בכתב האישום, דבר שחייב יציאות לא מעטות מביתו. במצב דברים זה, סבר בית המשפט כי תהא זו הכבדה בלתי מידתית לדרוש כי אוסקר ילווה על-ידי שני מפקחים. נסיבות מעין אלה אינן מתקיימות בעניינו, כך הוסיפה וטענה המשיבה, ולפיכך יש לדחות את הבקשה.

דין והכרעה

11. פירטתי בהרחבה יחסית את השתלשלות העניינים בנוגע לעורר ולאוסקר, מאז הוחלט, בסוף חודש ינואר 2014, לשחררם לחלופת מעצר. לאחר בחינת כלל הנסיבות והאזנה לטיעוני הצדדים, הגעתי למסקנה כי, גם אם קיימים הבדלים מסוימים בין העורר לבין אוסקר (ככל שהדבר נוגע להיקף הכספי של העבירות ולמספר האישומים המיוחסים לכל אחד), יש מקום להשוות, ככל הניתן, את מצבם מבחינת תנאי השחרור לחלופת המעצר. לפיכך, וכפי שקבע השופט זילברטל בהחלטתו האחרונה, מיום 2.2.2015 (בש"פ 274/15), אין מקום להסרה כוללת של המגבלות שהוטלו על העורר ועל אוסקר, רק משום שחלפה תקופה של כ-16 חודשים מאז החלטת השחרור (השוו להחלטתי בבש"פ 2833/14 אבו מנה נ' מדינת ישראל (2.7.2014)). עם זאת, מן הראוי לשקול אפשרות להקל בתנאי השחרור, תוך התייחסות להקלות שניתנו לאוסקר. בראש ובראשונה מדובר בנושא המפקחים, ודומה בעיניי כי אין מקום לעמוד, כיום, על הדרישה כי העורר יהיה מלווה, בכל עת נתונה, על-ידי שני מפקחים. אף אני סבור, כמו חברי השופט זילברטל,

כי גם אם היתה הצדקה לדרישה זו מלכתחילה, אין מקום להותירה על כנה לאורך זמן.

לפיכך, הנני קובע כי מתוך רשימת המפקחים שאושרו על-ידי בית משפט קמא, ילווה העורר, בין אם בהיותו בתוככי הבית בו הוא שוהה ובין אם מחוצה לו, על-ידי מפקח אחד בלבד. מאחר שהעורר אינו נזקק ליציאות מהבית למטרות עיסקיות, אין לאשר לו יציאה מהבית למטרות מעין אלה, ואולם יש מקום לשקול לאשר לעורר יציאה מהבית לצורכי התאווורות ביום נוסף, פרט לימים א' ו-ה', ואין צריך לומר כי הדבר יעשה בלוויית מפקח, שיהיה צמוד אליו בכל עת.

12. בהיבטים שפורטו לעיל, החלטתי לקבל את הערר.

ניתנה היום, ב' בסיון התשע"ה (20.5.2015).

ש ו פ ט